

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Kallelse

Beslutande organ
Kommunfullmäktige

Sida
1 (1)

Datum
2026-03-02

Kallelse till kommunfullmäktige

Tid	Måndagen den 9 mars 2026, klockan 18:00
Plats	Kung Karls skolas matsal
Förslag till justerare	Inger Grindelid och Bo Granudd
Förslag till ersättare för justerare	Lars Söder och Jenny Andersson
Förslag till plats och tid för justering	Kansliet, 2026-03-11, kl. 15:00

Föredragningslista

Nr	Ärende	Diarienummer
	Allmänhetens frågestund	
1	Allmänhetens frågestund	KS 2026/4
	Information	
2	Information från skolsocionomerna	
3	Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK)	KS 2025/79
4	Rapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut 2025	KS 2024/496
5	Redovisning av e-förslag 2025	KS 2026/14
	Medborgarförslag	
6	Svar på medborgarförslag - Ta bort betongsuggan på Karlavägen 10	KS 2024/419
	Ärenden till egen instans	
7	Avfallsföreskrifter Vafab - revidering	KS 2025/176
8	Revidering av OPF-KL18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda)	KS 2024/417
9	Samverkan Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och Skinnskattebergs kommun	KS 2025/481

Pelle Strengbom
Ordförande

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag

Beslutande organ
Socialnämnden

Sammanträdesdatum
2026-02-17

Sida
1 (1)

§ 5 Rapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut 2025

Diarienummer SN 2025/5

Beslut

Socialnämnden godkänner rapporten och överlämna den till kommunfullmäktige och revisorerna.

Sammanfattning

Socialnämnden ska enligt 34 kap 1§ Socialtjänstlagen och 28§ f, Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, en gång i kvartalet rapportera till Inspektionen för vård och omsorg de beslut som inte verkställts inom tre månader efter beslut, de verkställigheten avbrutits och de beslut som rapporterats som icke verkställda eller avbrutna har verkställts. Vidare ska dessa rapporter även delges Kommunfullmäktige och kommunens revisorer.

Beslutsunderlag

Ej verkställda per 30 dec 2025 SN

SF tjänsteskrivelse 2026-01-21 Rapportering av ej verkställda gynnande biståndsbeslut 2025

Skickas till

Charlotte Österlund Jansson

Marie Ekblad

Kommunstyrelsen

Revisorerna

Erika Dömstedt

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

Rapportering ej verkställda beslut inom 90 dagar från beslutsdatum eller från avbrottsdatum för perioden 1/10 2025-31/12 2025:

Person	Lagrum/ ärendetyp	Kommentarer	Datum för beslut	Datum för avbrott	Kön	Väntetid	Datum för verkställighet
1.	Kortidsvistelse 9 § 6 LSS	Ingen verkställighet finns tillgänglig.	2025-09-26		Man	97	
2.	LSS 9 § 10 daglig verksamhet	Personen hade avbokat föregående möte i sep. Har ännu inte varit på sin dagliga verksamhet men har fått en anvisad plats.	2025-06-16		Kvinna	116	2025-10-10
3.	LSS 9 § 4 kontaktperson		2025-06-12		Kvinna	176	2025-12-09
4.	LSS 9 § 4 kontaktperson		2017-07-20	2025-03-06	Man	258	2025-11-19

Sammanfattning:

- Antal ej verkställda beslut SoL = 0 st
- Antal ej verkställda beslut LSS = 1 st
- Antal verkställda/avslutade beslut SoL under perioden = 0 st
- Antal verkställda/avslutade beslut LSS under perioden = 3 st

Underskrift Områdeschef Funktionsstöd

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Sida
1 (1)

§ 22 Redovisning av e-förslag 2025

Diarienummer KS 2026/14

Beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige noterar redovisningen och lägger den till handlingarna.

Kommunstyrelsen ger i uppdrag till kommundirektör Thomas Lindberg att se över möjligheten att redovisa obesvarade e-förslag på ett liknande sätt som obesvarade motioner och medborgarförslag ska redovisas en gång per år.

Sammanfattning

Från och med den 10 mars 2025 har tjänsten för e-förslag ersatt den tidigare möjligheten att lämna medborgarförslag.

Under 2025 inkom 51 e-förslag. Av dessa har 15 förslag fått tillräckligt många röster för att gå till beredning varav fyra förslag beviljats. Då flera förslag fortfarande är under utredning är det sannolikt att antalet beviljade förslag kommer att öka.

Tre förslag har verkställts direkt utan att behöva publiceras för omröstning.

Jämfört med den tidigare möjligheten att lämna medborgarförslag har fler förslag skickats in jämfört med snittet för inskickade medborgarförslag för perioden 2020-2024. Gällande andelen beviljade förslag har det skett en mindre minskning, men som ovan nämnt måste det tas i beaktning att det fortfarande finns förslag som fortfarande är under beredning.

Engagemanget bland invånarna i Kungsör har varit högt jämfört med närliggande kommuner som har en liknande tjänst. Tjänsten har även minskat handläggningstiden markant.

Beslutsunderlag

KSF tjänsteskrivelse 2026-01-26 Redovisning av e-förslag 2025

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse**Datum**
2026-01-26**Ert datum****Diarienummer**
KS 2026/14**Er beteckning****Sida**
1 (3)**Vår handläggare**
kristoffer.nyholt@kungsor.se
Stab och kansli
Kommunstyrelsens förvaltning**Adressat**
Kommunstyrelsen

Redovisning av e-förslag 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige noterar redovisningen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning

Från och med den 10 mars 2025 har tjänsten för e-förslag ersatt den tidigare möjligheten att lämna medborgarförslag.

Under 2025 inkom 51 e-förslag. Av dessa har 15 förslag fått tillräckligt många röster får att gå till beredning varav fyra förslag beviljats. Då flera förslag fortfarande är under utredning är det sannolikt att antalet beviljade förslag kommer att öka.

Tre förslag har verkställts direkt utan att behöva publiceras för omröstning.

Jämfört med den tidigare möjligheten att lämna medborgarförslag har fler förslag skickats in jämfört med snittet för inskickade medborgarförslag för perioden 2020-2024. Gällande andelen beviljade förslag har det skett en mindre minskning, men som ovan nämnt måste det tas i beaktning att det fortfarande finns förslag som fortfarande är under beredning.

Engagemanget bland invånarna i Kungsör har varit högt jämfört med närliggande kommuner som har en liknande tjänst. Tjänsten har även minskat handläggningstiden markant.

Beslutsunderlag

KSF tjänsteskrivelse 2026-01-26 Redovisning av e-förslag 2025

Thomas Lindberg
KommundirektörKristoffer Nyholt
Nämndsekreterare

Ärendebeskrivning

Den 10 juni 2024 beslutade kommunfullmäktige att införa e-förslag i stället

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
TjänsteskrivelseDatum
2026-01-26

Ert datum

Diarienummer
KS 2026/14

Er beteckning

för medborgarförslag. E-tjänsten lanserades den 10 mars 2025.

Det fanns flera syften med att införa e-förslag i stället för medborgarförslag. Dels att öka engagemang bland kommunens invånare då de får vara med och påverka vilka förslag som ska utredas, dels för att minska den administrativa bördan som uppstår då samtliga inkomna medborgarförslag enligt lag måste beredas för beslut i kommunfullmäktige, även förslag som ligger utanför kommunens ansvarsområden. En annan fördel med e-förslag är att beslut kan fattas direkt av ansvarig nämnd eller, i vissa fall, verkställas utan politiska beslut eller omröstning. Detta innebär en minskning av handläggningstid med minst två månader då alla förslag inte måste gå genom fullmäktige, vidare till kommunstyrelsen och sedan tillbaka till kommunfullmäktige för slutligt beslut. För ärenden som rör de övriga två nämndernas verksamhetsområden eller bolagen är skillnaden i handläggningstid ännu större.

Under 2025 inkom 51 e-förslag. Av dessa avvisades 13 e-förslag från att publicerades för omröstning enligt följande:

Anledning för avvisande	Antal förslag
Hanteras som synpunkt	4
Utanför kommunens ansvarsområde	3
Likalydande förslag redan inskickat	3
Åtgärd i linje med förslag redan planerat	1
Förslag från person ej folkbokförd i kommunen	1
Strider mot lagstiftning	1

Tre inkomna förslag ha verkställts direkt utan att behöva publiceras för omröstning.

Av de 35 förslag som publicerats för omröstning har 15 förslag fått tillräckligt många röster för att de ska gå till beredning, varav fyra har beviljats. 17 förslag nådde inte gränsen för vidare beredning.

Tre förslag är i dagsläget publicerade för omröstning.

Den största andelen av inskickade förslag rör trafikrelaterade frågor följt av förslag gällande kultur och fritid. Det har skickats in 21 trafikrelaterade förslag som bland annat handlar om farthinder, hastighetsbegränsningar, gång- och cykelbanor och snöröjning. Det har skickats in 16 förslag gällande kultur och fritid där de flesta handlar om lekparkar.

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
TjänsteskrivelseDatum
2026-01-26

Ert datum

Diarienummer
KS 2026/14

Er beteckning

Några av de förslag som engagerat invånarna särskilt är förslag gällande byggnation på Kungsudden, skatepark i betong och diskgolfbana som alla fått fler än 100 röster.

I en jämförelse med medborgarförslag har införandet av e-förslag haft positiv effekt för kommunens invånare. Under perioden 2020-2024 inkom 147 medborgarförslag, ett snitt på 29 medborgarförslag per år. Av dem beviljades 22 procent av förslagen. Hittills har 18 procent av inkomna e-förslag beviljats. Viktigt att notera är att denna siffra kan komma att öka då det inte fattats beslut i alla inkomna förslag än.

Ser man till våra grannkommuner Arboga och Köping som också införde e-förslag ungefär samtidigt som Kungsör, avviker engagemanget i Kungsör på ett positivt sätt. Med tanke på variationen i antal invånare mellan kommunerna är det lämpligast att se på statistik för engagemang per invånare enligt följande:

	Publicerade förslag	Förslag per invånare	Röster per förslag i snitt	Röster per invånare
Kungsör	38	0,0044	30	0,0035
Arboga	21	0,0015	40	0,0029
Köping	73	0,0028	23	0,0009

Inför, och i samband med, införandet av e-förslag i Kungsör så lades mycket fokus på marknadsföring och synliggörande av den nya e-tjänsten vilket sannolikt är en av anledningarna till det höga engagemanget i Kungsörs kommun.

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Sida
1 (1)

§ 19 Svar på medborgarförslag - Ta bort betongsuggan på Karlavägen 10

Diarienummer KS 2024/419

Beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Regina Klevebrant föreslår i ett medborgarförslag att betongsuggan vid Karlavägen 10 tas bort och inte ställas tillbaka något mer. Regina skriver att betongsuggan försvårar trafiksituationen för de boende i området

Då marken i frågan är kvartersmark och inte allmän platsmark kan inte Kungsörs kommun fatta beslut om några åtgärder.

Karlavägen 10 ägs och förvaltas av Kungsörs Fastighets AB. Ärendet är redan hanterat och avslutat i Kungsörs Fastighets AB. Beslutet som fattades 2024 är att betongsuggan togs bort och kommer ej att ställas ut igen. Beslutet är meddelat medborgaren.

Beslutsunderlag

KSF tjänsteskrivelse 2026-01-14 Svar på medborgarförslag - Ta bort betongsuggan på Karlavägen 10
Medborgarförslag - Ta bort betongsuggan på Karlavägen 10

Skickas till

Förslagsställaren
Teknisk chef
Kommundirektör
VD i Kungsörs Fastighets AB

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

Från: medborgarforslag@kungsor.se
Skickat: Wed, 6 Nov 2024 09:52:29 +0100 (CET)
Till: diariet.ks@kungsor.se
Ämne: Mall för e-postformular

Vilket förslag vill du lämna - beskriv ditt förslag

Vårt förslag från Karlavägen 10 är att suggan ska bort och inte ställas tillbaka något mer. Vi medborgare önskar att ha en säker trafikled. Vi som har våran carport kan inte åka direkt till våran utgång och packa eller hämta saker till bilen utan vi måste åka ut till vänster tills vi kommer till Drottninggatan sedan till vänster där Skolgatan börjar, sedan åka in den tredje infarten för att komma på Karlavägen 10. Sedan måste backa tills vi kan åka ut igen på Skolgatan. Detta är oxå när vi har handlat så måste vi in från Skolgatan sedan backa åka mot Drottninggatan sedan Karlavägen 10 för att ställa sin bil i carporten.

Det finns en väldigt fin skylt när man ska åka in på Karlavägen 10 men tyvärr så är suggan där.

När sjuktransport, färdtjänst, ambulans, mat bilar m.m kan inte åka in den rätta vägen utan måste backa igen och åka samma väg som oss för att komma till nr.10. Sedan får dessa bilar backa.

Det har hänt en person som lämnade av sin pappa. Tvungen att backa och backade på brevlådorna som står vid den infarten. En boende backade ut och då kom en elspark som kördes av ett barn i sista minuten sågs barnet och hann bromsa.

Vi har försökt att få bort den sedan i somras. Det är inte mycket trafik utanför nr. 10 det är mycket säkrare för gångtrafikanter, djur barn m.m. Vi vill inte bli instängda. Allt har fungerat hur bra som helst sedan det blev lägenheter. Önskar att ni verkligen hörsammar våran önskan om suggan eller bommar.

Varma hälsningar från
Regina med boende

Namn

Regina Klevebrant med boende

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Sida
1 (1)

§ 20 Avfallsföreskrifter Vafab - revidering

Diarienummer KS 2025/176

Beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige antar avfallsföreskrifterna att gälla från och med 1 april. Beslutet tas under förutsättning att övriga medlemskommuner fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

Vafabmiljö har genomfört en revidering av de gemensamma avfallsföreskrifterna så att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall.

Förslaget har varit ute på samråd under tiden 2 oktober till 18 november 2025. Materialet har funnits på Vafabmiljös hemsida och även på kommunens hemsida och sociala medier.

Utifrån inkomna synpunkter har Vafabmiljö gjort vissa förändringar och nu är föreskrifterna redo att antas av kommunfullmäktige i respektive kommun.

Beslutsunderlag

KSF tjänsteskrivelse 2026-02-04 Revidering av avfallsföreskrifter
KS 2025-08-25 § 154 Yttrande - revidering av avfallsföreskrifter
2025-12-03 § 98 Revidering av avfallsföreskrifter
KSF tjänsteskrivelse 2025-10-10 Revidering av avfallsföreskrifter

Skickas till

Thomas Lindberg
Rune Larsen
Björn Gudmundsson, Therés Andersson

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Sida
1 (3)

Datum
2026-02-04

Diarienummer
KS 2025/176

Ert datum

Er beteckning

Vår handläggare
Theres.Andersson@kungsor.se
Samhällsbyggnadsavdelningen
Kommunstyrelsens förvaltning

Adressat
Kommunstyrelsen

Revidering av avfallsföreskrifter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige antar avfallsföreskrifterna att gälla från och med 1 april. Beslutet tas under förutsättning att övriga medlemskommuner fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

Vafabmiljö har genomfört en revidering av de gemensamma avfallsföreskrifterna så att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall.

Förslaget har varit ute på samråd under tiden 2 oktober till 18 november 2025. Materialet har funnits på Vafabmiljös hemsida och även på kommunens hemsida och sociala medier.

Utifrån inkomna synpunkter har Vafabmiljö gjort vissa förändringar och nu är föreskrifterna redo att antas av kommunfullmäktige i respektive kommun.

Beslutsunderlag

KSF tjänsteskrivelse 2026-02-04 Revidering av avfallsföreskrifter
KS 2025-08-25 § 154 Yttrande - revidering av avfallsföreskrifter
2025-12-03 § 98 Revidering av avfallsföreskrifter
KSF tjänsteskrivelse 2025-10-10 Revidering av avfallsföreskrifter

Thomas Lindberg
Kommundirektör

Theres Andersson
Miljöstrateg

Skickas till

Thomas Lindberg
Rune Larsen
Björn Gudmundsson, Therés Andersson

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
TjänsteskrivelseDatum
2026-02-04

Ert datum

Diarienummer
KS 2025/176

Er beteckning

Sida
2 (3)

Ärendebeskrivning

Vafabmiljö har genomfört en revidering av de gemensamma avfallsföreskrifterna så att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar.

Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall. Vid kommunstyrelsens sammanträde den 25 augusti 2025 beslutades om Kungsörs kommuns specifika riktlinjer för eldning av trädgårdsavfall.

Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp.

Avfallsföreskrifterna har varit på samråd

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november 2025 haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor.

I Kungsör har förslaget redovisats på hemsidan under hela samrådstiden samt lyfts upp på hemsidans nyhetsflöde samt i sociala medier vid ett flertal tillfällen.

Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar. Kungsör tackade, som enda kommun, ja och ett fysiskt samråd hölls därför på Kungsörs bibliotek.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar.

Det slutgiltiga förslaget har nu skickats vidare till medlemskommunerna för att godkännas av respektive kommunfullmäktige.

Ikraftträdande

De nya avfallsföreskrifterna träder i kraft 2026-04-01 i kommunerna Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås. I samband med ikraftträdandet upphör respektive medlemskommuns tidigare avfallsföreskrifter att gälla.

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
TjänsteskrivelseDatum
2026-02-04

Ert datum

Diarienummer
KS 2025/176

Er beteckning

Kungsörs kommuns ställningstagande

De nya avfallsföreskrifterna möter upp den nya lagstiftning och de krav som finns på området på ett bra sätt. Samhällsbyggnadsavdelningen föreslår därmed kommunstyrelsen att godkänna förslaget till nya avfallsföreskrifter och därmed föreslå kommunfullmäktige att anta dessa i nästa skede.

Avfallsföreskrifter

Vafabmiljö kommunalförbund

Gäller från och med 1 april 2026 i kommunerna:

Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås

Gäller från och med 1 april 2026 i **Heby** kommun*.

*Heby kommun har inte överlämnat ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar till Vafabmiljö kommunalförbund. Alla ärenden som berör avfall från enskilda avlopp regleras i "Föreskrifter gällande slamtömning av enskilda avlopp (Heby FS 2025:01)". I övrigt stämmer Heby kommuns avfallsföreskrifter överens med dessa föreskrifter.

Innehåll

1	Inledning	5
	Ikraftträdande	5
2	Inledande bestämmelser	6
	Bemyndigande.....	6
	Definitioner	6
	Ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	8
	Betalning och information	8
3	Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar.....	9
	Sortering av avfall	9
	Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	9
	Emballering av avfall under kommunalt ansvar	10
4	Behållare och annan utrustning.....	10
	Anskaffande och ägande.....	10
	Anläggning och utformning vid nyanläggning	11
	Rengöring och skötsel.....	12
5	Hämtningsförhållanden	12
	Åtgärder i samband med hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck.....	12
	Åtgärder i samband med hämtning av avfall från anläggningar.....	13
	Hämtnings- och transportvägar	14
	Hämtningsområde, hämtningsförhållande och hämtningsintervall	15
	Åtgärder om föreskrift inte följs	17
6	Avvikelser från ordinarie hämtning.....	17
7	Avfall från verksamheter	18

Uppgiftsskyldighet.....	19
8 Undantagsregler.....	19
Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden.....	19
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	20
Förlängt hämtningsintervall.....	21
Småhus delat kärl, gemensam sophämtning	21
Gemensam hämtningsplats för flera små- eller flerbostadshus med enskild fakturering	22
Uppehåll i hämtning	22
Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen.....	23
Återkallande av dispens och undantag.....	23
Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter	24
Bilaga 1 – Tillsynsansvar	25
Bilaga 2 – Sortering, emballering och avlämning av avfall.....	26
Asbest	26
Batterier	26
Bilar och däck.....	26
Bygg- och rivningsavfall.....	26
Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt	27
Elavfall.....	27
Farligt avfall	28
Fett.....	28
Fyrverkerier och ammunition	28
Före detta livsmedel	28

Förpackningsavfall och returpapper	29
Grovavfall	29
Invasiva växter	30
Latrin	30
Läkemedelsrester	30
Matavfall	30
Restavfall	30
Stickande och skärande avfall	31
Textilavfall	31
Trädgårds- och parkavfall	31
Bilaga 3 – Ansökan och anmälan om undantag från avfallsföreskrifterna	32
Bilaga 4 – Ordlista	33
Bilaga 5 – Eldningsbegränsningar för trädgårds- och parkavfall	36

1 Inledning

Renhållningsordningen är de dokument som styr den del av kommunalförbundets verksamhet som regleras i miljöbalkens 15 kapitel. Renhållningsordningen för Vafabmiljö kommunalförbunds medlemskommuner består av en avfallsplan samt avfallsföreskrifter. Avfallsföreskrifterna styr även avfallshanteringen hos fastighetsägare och medborgare i medlemskommunerna. Här kan fastighetsägare och verksamhetsutövare se vilka skyldigheter och vilket ansvar olika aktörer har.

Föreskrifterna är ett verktyg för att styra hanteringen av avfall under kommunalt ansvar, en rättslig grund för att ta ut renhållningsavgift samt en rättslig grund i det dagliga arbetet och vid tvister.

I Vafabmiljö kommunalförbunds uppdrag ingår att samla in och behandla avfall under kommunalt ansvar. Detta ansvar omfattar även hantering av exempelvis abonnemang, fakturering. Eftersom förbundets ansvar inte omfattar tillsynsansvar enligt miljöbalken måste de avfallsfrågor som rör miljöbedömningar hanteras av respektive kommuns tillsynsmyndighet.

Dessa föreskrifter ska revideras vid behov. Ändringar i föreskrifterna ska ställas ut för allmänhetens granskning om de inte är av sådan begränsad omfattning att de inte behöver ställas ut, exempelvis om de berör ett mindre antal fastighetsägare eller annars är liten, enligt 15 kap. 44 § miljöbalken. Gällande version av renhållningsordningen finns på Vafabmiljö's kommunalförbunds webbplats, vafabmiljo.se. Renhållningsordningen kan även beställas hos Vafabmiljö.

Heby kommun har inte lämnat över ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare till Vafabmiljö kommunalförbund. I alla övriga frågor så är Heby kommuns avfallsföreskrifter likalydande med dessa föreskrifter.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-04-01 i kommunerna Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås. I Heby kommun träder de i kraft 2026-04-01 men observera att de delar som gäller avfall från enskilda avloppsanläggningar finns i separata föreskrifter i Heby. I samband med ikraftträdandet upphör respektive medlemskommuns tidigare avfallsföreskrifter att gälla.

2 Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa avfallsföreskrifter i Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommun.

Definitioner

2 § Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Med *kommunalt avfall* avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
- a) Med *avfall under kommunalt ansvar* avses kommunalt och annat avfall som kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
- b) Med *kärl- och säckavfall* avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
- c) Med *skrymmande avfall* avses i enlighet med 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) avfall som på grund av sin storlek kräver särskild insamling.
- d) Med *trädgårds- och parkavfall* avses sådant avfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 a § avfallsförordningen (2020:614) från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar.
- e) Med *farligt avfall* avses avfall som i Bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*).
- f) Med *konsumentelavfall* avses detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

- g) Med *före detta livsmedel* avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
- h) Med *matavfall* avses biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall enligt 1 kap. 5 § 2 punkten avfallsförordningen (2020:614) och som utgör kommunalt avfall enligt definitionen i 15 kap. 3 § miljöbalken. I begreppet ingår matavfall som hålls ut i vasken i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
- i) Med *restavfall* avses i enlighet med 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) blandat brännbart kommunalt avfall som inte är skrymmande och som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat.
- j) Med *bygg- och rivningsavfall* avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
- k) Med *bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet* avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
2. Med *Förbundet* avses Vafabmiljö kommunalförbund.
3. Med *fastighetsägare* avses den som äger fastighet, arrendetagare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
4. Med *nyttjanderättshavare* avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsägare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
5. Med *tillsynsansvarig nämnd* avses respektive kommuns miljönämnd eller motsvarande (se Bilaga 1).
6. Med *behållare* avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, latrinbehållare, fosforfälla, slamavskiljare, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för pumpbart mat- och fettavfall eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar.
7. Med *enskilda avloppsanläggningar* avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för
- a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten och,
- b) latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.

8. Med *insamlingsystem* avses det sätt som olika slags avfall samlas in på. Insamlingsystemen kan vara maskinella eller manuella och skiljer sig åt vad gäller behållartyper och hämtningsfordon.
9. Med *fastighetsgräns* avses fastighetens tomtgräns närmast uppställningsplats för hämtningsfordon. I de fall tomtgräns inte är belägen vid farbar väg räknas närmaste farbara väg som tomtgräns.
10. Med *utföraren* avses Förbundet eller den som Förbundet anlitar för hantering av det avfall som omfattas av Förbundets ansvar.
11. Med *avfallstaxa* avses de av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun antagna föreskrifter som reglerar avgifter för den insamling, transport, återvinning och det bortskaffande av avfall som utförs genom Förbundets försorg.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken. Dessutom finns en ordlista i Bilaga 4.

Ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

- 3 § Förbundet har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i de kommuner som ingår i Förbundet. Hantering av det avfall som omfattas av Förbundets ansvar får endast utföras av utföraren.
- 4 § Tillsynen över avfallshantering enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.
- 5 § Förbundet ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentavfall samt avfallsförebyggande åtgärder.

Betalning och information

- 6 § Kommunfullmäktige i respektive kommun meddelar, med stöd av 27 kap. 4–6 §§ miljöbalken, föreskrifter om att avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och det bortskaffande av avfall som utförs genom Förbundets försorg (avfallstaxa). Avgiften ska tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas. Vidare ska avgift betalas för de åtgärder som Förbundet vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder. Även för de åtgärder som Förbundet

vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter, ska avgift betalas.

- 7 § Ägare till den fastighet där avfall uppkommer, är ytterst ansvarig för abonnemang och betalning. En nyttjanderättshavare, till exempel verksamhetsutövare eller hyresgäst, kan fullgöra fastighetsägarens betalningsskyldighet. Förbundet kan skicka betalningsuppgifter till nyttjanderättshavaren. Huruvida nyttjanderättshavaren fullgör betalning påverkar emellertid inte fastighetsägarens betalningsansvar.
- 8 § Fastighetsägare är skyldiga att i nödvändig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksam inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

3 Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

- 9 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med Bilaga 2 och hålla det skilt från annat avfall.
- 10 § Fastighetsägare ska säkerställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till utföraren för borttransport.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

- 11 § Fastighetsägare ansvarar för att det avfall under kommunalt ansvar som uppstår inom deras fastighet överlämnas till utföraren. Detta gäller för en- och flerbostadshus avsedda för permanentboende, fritidsboende samt verksamheter där avfall under kommunalt ansvar uppkommer.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall under kommunalt ansvar från fastigheten.

Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till utföraren om inte annat sägs i dessa föreskrifter. Förbundet administrerar insamling av avgift genom abonnemang.

Fastighetsägare som inte själv väljer typ av abonnemang tilldelas abonnemang.
Förbundet levererar kärl som är dimensionerade efter förutsättningarna på fastigheten.

Utsorterade avfallsslag hämtas enligt 26 § eller lämnas enligt vad som framgår av Bilaga 2.

- 12 § Regler kring avfallskvarnar kopplade till spillvattennätet finns i respektive medlemskommuns ABVA (allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen).
- 13 § Fastighetsägare och nyttjanderättshavare ska utan dröjsmål meddela Förbundet om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

Emballering av avfall under kommunalt ansvar

- 14 § I behållare, fack och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren, facket och utrymmet är avsett. Närmare krav på emballering framgår av Bilaga 2. Glödande avfall får inte lämnas till Förbundets avfallshantering.

4 Behållare och annan utrustning

Anskaffande och ägande

- 15 § Kärl och latrinbehållare ägs av Förbundet. Container och komprimator tillhandahålls av fastighetsägare eller nyttjanderättshavare, alternativt hyrs av Förbundet mot avgift. Kärl, latrinbehållare, säckar avsedda för matavfall samt matavfallspåsar och dess påshållare tillhandahålls av utföraren.
- 16 § Bottentömmande behållare, kärlskåp, sopsug, enskild avloppsanläggning, fettavskiljare, sluten tank och avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall samt andra anläggningar för motsvarande behov och tillbehör till dessa anskaffas och installeras av fastighetsägaren.
- a) För bottentömmande behållare, container, komprimator och sopsug får endast av Förbundet godkända anordningar användas.
 - b) För enskilda avloppsanläggningar ska tillstånd för enskild avloppsanläggning sökas hos tillsynsansvarig nämnd.

- c) För fettavskiljare, sluten tank för matavfall och avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall som ska kopplas till det kommunala spillvattennätet ska godkännande av anläggningen inhämtas från kommunens VA-avdelning.

- 17 § Ägare av behållare ansvarar för uppmärkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. Vid underhåll av sådana behållare som ägs av Förbundet ska behållaren vara tillgänglig. Uppmärkning ska ske enligt anvisning från utföraren.
- 18 § Fastighetsägaren äger, ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

Anläggning och utformning vid nyanläggning

- 19 § Behållare, anläggningar, utrustning och utrymmen för avfallshantering ska utformas och anordnas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls samt att risk för driftavbrott och olycksfall minimeras. Avståndet mellan uppställningsplats för baklastande hämtningsfordon och kärl bör understiga 11 meter, om det inte finns särskilda skäl. Avståndet mellan uppställningsplats för sidlastande hämtningsfordon och kärl bör understiga 1,61 meter, om det inte finns särskilda skäl. Förbundet har rätt att ta ut särskild avgift enligt avfallstaxa för dragavstånd och manuell hantering av kärl.

Behållare, utrustning och utrymmen för avfallshantering ska medge hantering och möjliggöra hämtning med den utrustning och de hämtningsfordon som används i Förbundets insamlingssystem. Vid installation av bottenömmade behållare ska anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran. Det innebär minst 10 meter fri höjd över behållare, lyftvägen och kranfordonet samt att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och behållare inte underskrider 2 meter och inte överskrider 10 meter för behållare som väger högst 500 kg och högst 5 meter för behållare som väger högst 1 000 kg, om det inte finns särskilda skäl.

Behållare och annan utrustning ska vara tillslutna på ett barnsäkert sätt och försedda med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

- 20 § Vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för matavfall får avståndet mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, om det inte finns särskilda skäl. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen får inte överstiga 6 meter. Brunnslock som måste lyftas får inte väga mer än 15 kg. Brunnslock som ska skjutas åt sidan får inte väga mer än 25 kg.

- 21 § Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning av filtermaterial ska ske i filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras, se 19 §.

Rengöring och skötsel

- 22 § Fastighetsägaren har ansvar för rengöring och skötsel av behållare samt anläggning och avfallsutrymme. Missköts rengöringen och ingen rättelse sker efter uppmaning från utföraren har Förbundet rätt att rengöra behållaren på fastighetsägarens bekostnad.

Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt, hygien, belysning, skadedjur och dylika arbetsmiljöproblem kopplade till behållaren, anläggningen och /eller avfallsutrymmet och dylikt.

Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras. Åtgärdas inte problem som är relaterade till arbetsmiljö efter upprepade påpekanden från Förbundet har förbundet rätt att anvisa plats enligt 26 § till dess att problemen är åtgärdade.

5 Hämtningsförhållanden

Åtgärder i samband med hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

- 23 § Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses.

Behållare ska på hämtningsdagen vara tillgängliga för tömning från klockan 06.00 och vid detta tillfälle vara fria från snö och is. Behållare ska vara uppställda så att hämtning och hantering underlättas och kan ske med den utrustning som används inom Förbundet.

Kärl ska placeras och vändas så att de kan hämtas med sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

I områden med sidlastarfordon gäller följande regler:

- Kärlet ska placeras vid tomtgräns eller vid farbar väg med locköppningen vänd mot vägen.
- Om flera kärll finns ska de stå med ett mellanrum om 0,5 meter.
- Utrymmet framför, bakom, vid sidan och ovanför kärlet måste vara fritt.
- Kärll ska placeras så nära körbar väg som möjligt men inte placeras så att det inkräktar på framkomligheten på trottoar eller körbana.

För manuell hantering av kärll och för dragväg har Förbundet rätt att ta ut särskild avgift enligt avfallstaxa.

Utföraren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas utföraren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas Förbundet.

Fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren ansvarar för att latrinbehållare är försluten och vid behov rengjord utvändigt innan hämtning sker.

Åtgärder i samband med hämtning av avfall från anläggningar

24 § Inför tömning ansvarar fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren för att förbereda anläggningen så att tömning kan ske med den utrustning och det fordon som används inom Förbundet. Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka som måste lyftas får väga högst 15 kg, om det inte finns särskilda skäl. Lock och koppling för tömning av fettavskiljare, sluten tank och avskiljare/kombisystem för matavfall ska vara märkta med aktuellt avfallsslag.

Anläggningen ska vara markerad så att den enkelt kan hittas av utföraren. Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Fastighetsägaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning. Det åligger fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren att inför hämtningstillfället placera storsäck, filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 21 §.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart med normalt slamsugningsfordon, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfallor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsägarens eller

nyttjanderättshavarens försorg. För anläggningar där återfyllning av vatten krävs för anläggningens funktion, ansvarar fastighetsägaren för att så sker efter varje tömning.

Utföraren ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas utföraren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas Förbundet.

- 25 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Sluttömning ska beställas av fastighetsägaren och genomföras av utföraren.

Hämtnings- och transportvägar

- 26 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen så nära hämtningsfordonets uppställningsplats som möjligt, vid en överenskommen plats eller vid en av Förbundet anvisad plats. Anvisning av plats görs av Förbundet och kan avse hela året eller del av året.

Förbundet har rätt att anvisa plats för:

- Kärll och annan behållare för mat- och restavfall.
- Kärll och annan behållare för separat insamling av förpackningar.
- Sugpunkt för hämtning med slamsugningsfordon från enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, slutna tank eller avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall.
- Filtermaterial från anläggningar som kräver byte av filtermaterial som hämtas med fordon utrustat med kran.

Fastighetsägare ansvarar i skäligh omfattning för skötsel av den anvisade platsen som om den varit placerad på den egna fastigheten.

- 27 § Fastighetsägaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick. Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle och för de hämtningsfordon som normalt används. Vändmöjlighet för hämtningsfordon ska finnas då backning inte får förekomma annat än i undantagsfall vid vändning.

Fastighetsägaren ska se till att den väg som kärll behöver dras av den som utför hämtningen är plan och hårdgjord och i övrigt hålls i sådant skick att kärll utan svårighet

kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Om farbar väg inte kan upprättas ska avfallet lämnas på plats enligt överenskommelse med Förbundet eller anvisning enligt 26 §.

De lagar som finns samlade i senaste versionen av Avfall Sveriges ”Handbok för avfallsutrymmen” ska följas och riktlinjer ska eftersträvas. Det är dock Förbundet som avgör om hämtnings- och transportvägar uppfyller krav på transport- och dragväg och om värdmöjligheter finns.

Hämtningsområde, hämtningsförhållande och hämtningsintervall

- 28 §
- a) Förbundets medlemskommuner utgör fyra hämtningsområden:
 1. Fastland i samtliga kommuner utom Sala, inklusive öar med fast bro- eller färjeförbindelse till fastlandet.
 2. Fastland i Sala kommun, inklusive öar med fast bro- eller färjeförbindelse till fastlandet.
 3. Öar utan fast bro eller färjeförbindelse
 4. Områden med högt kulturhistoriskt värde

Hämtning kan ske på olika sätt i de olika hämtningsområdena, se gällande avfallstaxa.

- b) Hämtningsförhållanden innebär en klassificering av hämtställen där tömning eller hämtning av avfall sker på plats hos fastighetsägaren. Hämtställena bedöms utifrån möjligheten för Förbundet att utföra uppdraget att hämta det kommunala avfallet fastighetsnära med ordinarie fordon. Extra avgifter kan tas ut beroende på hämtningsförhållande, se gällande avfallstaxa.

Förhållande 1:

Kärl: Uppfyller samtliga krav på hämtplatsen. Dragavstånd behöver inte tillämpas. Det ordinarie fordonet fungerar på hämtplatsen eller på en av Vafabmiljö anvisad plats (som ej medfört extra kostnad för Vafabmiljö).

Slam/fett/fosforfilter: Uppfyller samtliga krav på uppställningsplatsen. Extra slangdragning behövs inte. Det ordinarie fordonet fungerar på uppställningsplatsen.

Förhållande 2:

Kärl: Dragavstånd beviljas – om grunderna kan uppfyllas avseende mark, lutning etc. Dragavståndet medför extra kostnad för kunden/fastighetsägaren.

Slam och fett: Extra slangdragning behöver tillämpas, vilket medför extra kostnad för kunden/fastighetsägaren. Ett fordon/bil används.

Fosforfilter: Extra tidskrävande tömning med sugbil behövs, vilket medför extra kostnad i de fall då 3 timmar överskrids.

Förhållande 3:

Kärl: Hämtning kan ske med ordinarie fordon, på en anvisad plats som fastighetsinnehavaren ej har rådighet över. Tjänsten tillämpas endast på sådana abonnemang som annars inte inkluderar tillhandahållande av plats. Vafabmiljö tillhandahåller plats för avfallskärl. Om tredjeman tillhandahåller platsen så räknas den inte som tillhandahållen av Vafabmiljö. Tredjeman = annan part än aktuell fastighetsägare eller Vafabmiljö. Fastighetsägaren betalar tilläggsavgift.

Slam/fett/fosforfilter: Anläggningar som inte kan tömmas med ordinarie hämtningsfordon trots extra slangdragning. Fler än ett fordon eller fordon med extra bra sugförmåga, kan behöva användas.

Förhållande 4:

Kärl: Försvårande hämtningsförhållanden råder. Tjänsten tillämpas då farbar väg i enlighet med föreskrifterna, till fastighetsgräns saknas. Kärlhämtning och underjordsbehållare där ej ordinarie fordon kan användas. Fastighetsägaren betalar tilläggsavgift i de fall det handlar om enstaka anläggningar och alltså inte anläggningar som finns inom separat utpekade hämtningsområden enligt 28 § a) i Avfallsföreskrifterna. Undantag gäller för hämtställen där farbar väg eller vändplats inte kan anläggas med anledning av att omgivningen skyddas som byggnadsminne eller naturminne. Tjänsten tillämpas inte heller på öar utan fast bro eller färjeförbindelse.

Slam/fett/fosforfilter: Försvårande hämtningsförhållanden, till exempel en ö där det behövs båt och/eller annat ej ordinarie fordon för att utföra tömningen. Fastighetsägaren betalar tilläggsavgift för de extra resurser som behövs i form av ej ordinarie fordon.

- 29 § a) Om inget annat anges i dessa föreskrifter eller i gällande avfallstaxa sker ordinarie hämtning matavfall minst en gång var 14:e dag. Ordinarie hämtning av restavfall sker minst en gång var fjärde vecka. Fastighetsnära insamling av förpackningar sker enligt det intervall som förbundet beslutar, utifrån

utförning av kärl och insamlingsmetod. Hämtningssäsongen för fritidsboende är olika för olika avfallslag.

- b) Om inget annat anges i dessa föreskrifter eller i gällande avfallstaxa sker ordinarie tömning av enskilda avlopps slamavskiljare och minireningsverk minst en gång per kalenderår, eller enligt det intervall som anges av tillsynsansvarig nämnd. Tömning av slutna tankar sker vid behov, minst en gång per kalenderår. Filtermaterial från fosforfällor ska tömmas enligt tillsynsansvarig nämnds tillstånd för enskilda avloppsanläggningar. I de fall som inget intervall angivits i beslut av tillsynsansvarig nämnd, gäller leverantörens anvisningar. Dock får intervallet aldrig överstiga 5 år. Det är fastighetsägarens ansvar att i förväg anmäla filterbytet till Vafabmiljö.

Åtgärder om föreskrift inte följs

- 30 § Utföraren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna i 23–24 §§ och 27 § 1 st. inte följs. Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsägaren eller nyttjanderättshavare hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

6 Avvikelser från ordinarie hämtning

- 31 § Vid utebliven hämtning till följd av otjänlig väderlek eller annan oförutsedd händelse utförs hämtning skyndsamt och så snart det är möjligt för utföraren.

Vid utebliven hämtning på grund av omständigheter som fastighetsägaren råder över utförs hämtning vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning mot extra avgift så snart hindret undanröjts och så snart det är möjligt för utföraren.

- 32 § Avfall som blir kvar i behållare efter tömning, till exempel fastfruset eller hårt packat avfall, har utföraren ingen skyldighet att ta loss.
- 33 § Om mer avfall lämnas än vad som ingår i abonnemanget eller beställningen, hämtas detta efter extra beställning mot avgift enligt avfallstaxan. Detta gäller vid alla former av hämtning av avfall i behållare vid fastighet.
- 34 § Förbundet har rätt att ta ut särskild avgift enligt gällande avfallstaxa och utföraren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning eller tömning av:
- Behållare som är överfull eller för tungt lastad.

- Behållare som innehåller felsorterat avfall, alltså avfall som inte har sorterats enligt anvisningarna i Bilaga 2.
- Behållare som innehåller dåligt emballerat skärande eller stickande avfall.
- Behållare som är felplacerade för den fordonstyp som används på hämtstället.
- Anläggning för flytande kommunalt avfall som inte är åtkomlig eller tömd av annan utförare än den som innehar det kommunala uppdraget.
- Anläggning vars lock inte uppfyller arbetsmiljökraven och som inte har åtgärdats efter uppmaning.

Avfallet ska hämtas efter åtgärder från fastighetsägaren. Åtgärderna ska följa Förbundets anvisningar.

- 35 § Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så som överfulla behållare eller felsorterat avfall har Förbundet rätt att anpassa abonnemanget till rådande förhållanden på hämtstället. Om anvisning av plats sker enligt 26 § och den anvisade platsen inte kan rymma samtliga fastigheters enskilda kärl har Förbundet rätt att anpassa abonnemanget till rådande förhållande på hämtstället. Förbundet har också rätt att anpassa abonnemanget utifrån miljömässiga skäl såsom oskälig belastning av behållarresurser utifrån den uppkomna avfallsmängden. De abonnemang förbundet har rätt att anpassa till regleras under 51–52 §§.

7 Avfall från verksamheter

- 36 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller 9–35 §§ om inte annat anges i dessa föreskrifter.
- 36 a § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt med Bilaga 2 och lämna det till ett insamlingssystem som Förbundet eller utföraren tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med Bilaga 2.

Verksamheter omfattas inte av bestämmelserna i Bilaga 2 om att utsorterade läkemedelsavfall och förpackningar innehållandes läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, bestämmelserna gäller endast hushåll.

- 37 § Tömning av fettavskiljare och avskiljare/kombisystem för mat- och fettavfall ska ske enligt standard SS-EN 1825-2, om fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren inte inhämtat medgivande från Förbundet för annat tömningsintervall. Tömning av sluten tank för matavfall ska ske minst en gång i månaden, om fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren inte inhämtat medgivande från Förbundet för annat tömningsintervall.

Uppgiftsskyldighet

- 38 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom Förbundets medlemskommuner som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden och hanteringen av avfallet som behövs som underlag för Förbundets renhållningsordning.
- 39 § Enligt 3 kap. 41 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till Förbundet.

8 Undantagsregler

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

- 40 § Anmälan eller ansökan om undantag från dessa föreskrifter ska göras av den fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som vill ha undantag. Ansökan hanteras och prövas av Förbundet eller tillsynsansvarig nämnd. En sammanställning finns i Bilaga 3. Avgift för handläggning av anmälan och ansökan om undantag beslutas med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken.

Anmälan och ansökan ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som ansökan avser samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske, så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas. Av ansökan eller anmälan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna. Ansökan enligt bestämmelserna i 50 och 53–55 §§ ska ske senast 1 månad före den avsedda perioden för undantag. För ansökan som gäller sommarabonnemang skall ansökan ske senast 1 månad före perioden för sommarabonnemang börjar.

- 41 § Tidigare medgivna undantag, som inte strider mot nu gällande föreskrifter och som medgetts med stöd av tidigare föreskrifter, gäller tills vidare och enligt i beslutet angivna villkor.

- 42 § Givna undantag/tillstånd är, om inte annat anges i tillståndet, personliga, knutna till fastigheten och tidsbegränsade. De upphör per automatik att gälla vid ägarbyte.
- 43 § Givna undantag/tillstånd ska omprövas om förutsättningarna för dem ändras. Det är fastighetsägarens/ansökarens skyldighet att meddela sådan förändring.

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

- 44 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten enligt vad som anges i 45–48 §§ och under förutsättning att det att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.
- 45 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.
- 46 § Trädgårds- och parkavfall ska i första hand komposteras på fastigheten (1) eller lämnas till Förbundet (2), enligt vad som regleras i avfallsförordningen. Avfallet kan lämnas till Förbundet enligt Bilaga 2.

Trädgårds- och parkavfall från fastigheten eller närliggande fastigheter får eldas när det är lämpligt, sker i mindre omfattning och det kan ske på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i närområdet. Trädgårds- och parkavfall som eldas ska vara torrt. Eldning får inte ske i strid mot gällande brandföreskrifter eller eldningsförbud.

För eventuella begränsningar i eldningsperiod och -områden i respektive kommun se bilaga 5.

- 47 § Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera matavfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till Förbundet enligt 40 §.

Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten ska ge utrymme för användning av den erhållna kompostjorden.

- 48 § Kompostering av latrin på fastigheten får, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, medges i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller liknande anläggning för omhändertagande av latrin för användning av näringsämnen. Ansökan om omhändertagande av latrin genom egen anläggning ska innehålla en fullständig beskrivning av anläggningen.

Förlängt hämtningsintervall

- 49 § Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall från avfall under kommunalt ansvar på den egna fastigheten, eller använder av kommunen godkänd matavfallskvamn för omhändertagande av allt matavfall från den egna fastigheten, kan efter ansökan till Förbundet medges förlängt hämtningsintervall. Vid förlängt hämtningsintervall hämtas restavfall fyra gånger per år vid åretruntabonnemang och två gånger per säsong vid sommarabonnemang. Förlängt hämtningsintervall kan beviljas under förutsättning att den minsta storleken på kärl för restavfall används, samt att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan återkallas om Förbundet konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller hantering via matavfallskvamn, lämnas i behållaren för restavfall eller om Förbundet på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits.

Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan återkallas om kärl för restavfall vid upprepade tillfällen packas för hårt eller är överfullt vid tömning.

- 50 § För enskilda avloppsanläggningar kan fastighetsägare eller den nyttjanderättshavare som äger anläggningen, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd medges förlängt hämtningsintervall för avfall från anläggningen.

Förlängt intervall kan medges under förutsättning att tillsynsansvarig nämnd utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det är fastighetsägarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan återkallas om Förbundet eller tillsynsansvarig nämnd konstaterar att förutsättningarna för sådant inte är uppfyllda.

Småhus delat kärl, gemensam sophämtning

- 51 § Närboende fastighetsägare eller nyttjanderättshavare kan efter anmälan till Förbundet använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt efterlevs. Avfallet ska rymmas i ett kärl för respektive avfallsslag med normal tömningsfrekvens och risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön får inte uppstå. Gemensamt kärl för förpackningar kräver delat kärl för restavfall, om det inte finns särskilda skäl. Förbundet har rätt att ställa om

till enskilda abonnemang om förutsättningarna för gemensamt kärl inte längre är uppfyllda.

Gemensam hämtningsplats för flera små- eller flerbostadshus med enskild fakturering

52 § Flera närliggande små- eller flerbostadshus som behöver mer än en behållare, kan efter Förbundets medgivande dela behållare i en gemensam avfallslösning. Förbundet ansvarar för att antalet kärl och hämtningsfrekvens motsvarar behovet.

Hushållen har ansvar för skötsel av platsen såsom om behållaren vore placerad vid fastighetsgräns och ska se till att behållare är åtkomliga på tömningsdagen.

Förbundet har rätt att ställa om till enskilda abonnemang om förutsättningarna för gemensam avfallslösning inte längre är uppfyllda.

Uppehåll i hämtning

53 § Uppehåll i hämtning av rest- och matavfall samt fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar, vid permanentbostad, kan efter ansökan till Förbundet medges fastighetsägare eller nyttjanderättshavare om byggnaden som ansökan avser inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst sex månader.

För att uppehåll enligt denna paragraf ska beviljas för en period av ett år eller längre ska uppehåll i förekommande fall även sökas för hämtning av avfall från enskilda avloppsanläggningar enligt 55 §. Undantag från detta krav görs om det finns särskilda skäl.

54 § Uppehåll i hämtning av rest- och matavfall, fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar samt latrin vid fritidsbostad med sommarabonnemang, kan efter ansökan till Förbundet medges fastighetsägare om fritidsbostaden inte kommer att utnyttjas alls under hela hämtningssäsongen.

För att uppehåll enligt denna paragraf ska beviljas för en period av ett år eller längre ska uppehåll i förekommande fall även sökas för hämtning av avfall under kommunalt ansvar från avloppsanläggning enligt 55 §.

55 § Uppehåll i hämtning av avfall från enskilda avloppsanläggningar, kan efter ansökan till Förbundet medges fastighetsägare eller nyttjanderättshavare om avloppsanläggningen inte kommer att nyttjas under minst ett år. För att uppehåll enligt denna paragraf ska beviljas ska slamhämtning ha skett under den senaste 12-månadersperioden och

uppehåll sökas även för hämtning av rest- och matavfall, fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar samt i förekommande fall latrin enligt 53–54 §§.

- 56 § Vid medgivande av uppehåll i hämtning enligt 53–55 §§ får endast enstaka besök genomföras. Övernattning får inte ske på fastigheten. Besöket får inte heller ge upphov till sådant avfall som ska hämtas av Förbundet vid fastigheten.
- 57 § Uppehåll i hämtning av mat- och restavfall från verksamheter kan beviljas efter ansökan till Förbundet om inget avfall kommer att genereras under minst 4 veckor.
- 58 § Uppehåll i hämtning av avfall under kommunalt ansvar medges för maximalt två år per ansökningstillfälle, om det inte finns särskilda skäl. Skyldighet att betala grundavgift kvarstår under uppehållstiden.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

- 59 § Tillsynsansvarig nämnd får efter ansökan, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsägare eller nyttjanderättshavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken som innebär att kommunalt avfall och annat avfall som Förbundet ska ansvara för inte får hanteras av annan än Förbundet eller den som Förbundet anlitar.
- a) Dispens för eget omhändertagande av avfall kan endast medges under förutsättning att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Sådant befrielse medges för maximalt två år per ansökningstillfälle. Om det finns särskilda skäl kan dispens medges för en längre tidsperiod. Skyldighet att betala grundavgift kvarstår under uppehållstiden.
 - b) Dispens som innebär total befrielse medges endast om avfall under kommunalt ansvar inte uppstår i eller intill byggnaden. Fastighetsägaren har inte tillgång till återbruken och är inte skyldig att betala grundavgift enligt avfallstaxan. Underhåll av byggnaden får göras om material och trädgårdsavfall tas om hand i anslutning till byggnaden, utan att skada människors hälsa eller miljön.

Återkallande av dispens och undantag

- 60 § Uppstår olägenhet eller risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön kan Förbundet respektive tillsynsansvarig nämnd besluta att given dispens eller undantag upphör att gälla. I sådant fall upphör även ändrad avfallsavgift att gälla.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

- 61 § En verksamhet, i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens, som vill ha kommunal insamling ska anmäla det till Förbundet senast 1 månad innan insamlingen ska påbörjas. Förbundet tillsammans med fastighetsägaren avgör efter anmälan om möjligheten för kommunal insamling finns.

Bilaga 1 – Tillsynsansvar

Med den tillsynsansvariga nämnden avses den myndighet som i respektive kommun fullgör kommunens tillsynsuppgifter enligt miljöbalken. Följande nämnd utgör för närvarande (2026-04-01) tillsynsmyndighet i detta avseende i respektive kommun. Aktuell information finns även på respektive kommuns webbplats.

Arboga:	Västra Mälardalens myndighetsförbund (VMMF)
Enköping:	Miljö- och byggnadsnämnden, Enköpings kommun
Fagersta:	Västmanland-Dalarna miljö-och byggnadsnämnd
Hallstahammar:	Bygg- och miljönämnden, Hallstahammars kommun
Heby:	Bygg- och miljönämnden, Heby kommun
Kungsör:	Västra Mälardalens myndighetsförbund (VMMF)
Köping:	Samhällsbyggnadsnämnden
Norberg:	Västmanland-Dalarna miljö- och byggnadsnämnd
Sala:	Bygg- och miljönämnden, Sala kommun
Skinnskatteberg:	Miljö- och byggnadsnämnden, Skinnskattebergs kommun
Surahammar:	Bygg- och miljönämnden, Surahammars kommun
Västerås:	Miljö- och konsumentnämnden, Västerås kommun

Bilaga 2 – Sortering, emballering och avlämning av avfall

Asbest

Asbest utgör farligt avfall och kan på grund av lagstiftning gällande transport av farligt gods endast lämnas under begränsade förutsättningar. Se Vafabmiljös hemsida för mer detaljerad information om var och hur det är tillåtet att lämna asbest.

Batterier

Bärbara batterier lämnas till återförsäljare, i batteriholkar eller på återbruken. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Om batterierna är inbyggda i produkten hanteras hela produkten inklusive batterierna som elavfall. Bilbatterier lämnas till återförsäljare av bilbatterier eller på återbruken.

Bilar och däck

Uttjänta bilar och däck lämnas till producenternas insamlingssystem. Bilproducenternas nätverk BilRetur tar emot uttjänta bilar. Gamla däck lämnas till återförsäljare eller till återbruken.

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommer vid nybyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad, eller som uppstår vid större anläggningsarbete i en trädgård. En del bygg- och rivningsavfall klassas som farligt avfall, till exempel asbest och impregnerat virke.

Exempel på bygg- och rivningsavfall är:

- Badkar, handfat, duschkabin, toalettstol
- Värmeapparater såsom värmepanna, varmvattenberedare
- Trallvirke
- Kakel och klinker
- Isolering
- Jord- och schaktmassor

Endast det bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av det kommunala ansvaret enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken.

Den som producerar bygg- och rivningsavfall ska sortera ut åtminstone följande avfallslag och förvara dem skilda från varandra och från annat avfall:

- Trä
- Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten
- Metall
- Glas
- Plast
- Gips

Hämtning sker enligt taxan.

Bygg- och rivningsavfall får blandas med skrymmande avfall av motsvarande material i de insamlingssystem som kommunen tillhandahåller för sådant avfall.

Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt

Små sällskapsdjur (maxstorlek hund) som normalt förekommer i bostäder kan grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Tänk på att inte gräva ner kroppen så att det skapar risk för förorening av vattendrag, grundvatten eller vattentäkt. Döda sällskapsdjur kan också tas omhand av veterinärkliniker, som även tar hand om större döda djur. Information om omhändertagande av hästar och andra större djur finns på respektive kommuns webbplats. Små sällskapsdjur och mindre mängder slaktbiprodukter som läggs i kärl för restavfall ska förpackas väl innan de läggs i behållare. Slaktavfall som uppstår vid husbehovsjakt får lämnas i naturen. Tänk på att slaktavfallet inte bör lämnas nära bebyggelse, stigar och vattendrag eller i så stora mängder att det kan skapa olägenheter.

Elavfall

Elavfall inkluderar avfall från elektriska och elektroniska produkter inklusive alla komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som har haft en elektrisk eller elektronisk funktion.

Följande produkter utgör exempel på vad som hanteras som konsumentelavfall:

- Vitvaror, till exempel spis, diskmaskin, tvättmaskin, spisfläkt
- Kylskåp och frysar
- TV, datorskärmar
- Mobiltelefoner och surfplattor
- Mikrovågsugnar
- Datorer och tillbehör
- Hushållsapparater, till exempel elvisp, matberedare, hårtork
- Ljuskällor till exempel lågenergilampor, glödlampor, halogenlampor, lysrör
- Elektriska och elektroniska verktyg, till exempel elektrisk gräsklippare, symaskin

- Brandvarnare

Konsumentavfall lämnas till återförsäljare eller på återbruken. Hämtning mot avgift kan också beställas hos Vafabmiljö enligt avfallstaxan.

Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som är farligt för människor eller miljön och som därför inte ska blandas med annat avfall.

Följande produkter utgör exempel på vad som är farligt avfall:

- Färg- och lackavfall samt hartser
- Limavfall (till exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)
- Lösningsmedel
- Fotokemikalier (till exempel fix och framkallare)
- Bekämpningsmedel
- Sprayburkar med innehåll
- Annat surt eller starkt alkaliskt avfall (till exempel frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)
- Avfall som innehåller kvicksilver (till exempel termometrar, barometrar, reläer)
- Spillolja och annat oljeavfall
- Lustgastuber, brandsläckare, gasolflaskor och andra trycksatta behållare

Farligt avfall från hushållen lämnas vid återbruken. Det farliga avfallet skall vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. Om möjligt ska avfallet lämnas i originalförpackning. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt avfallstaxa.

Fett

Hushåll ska lämna överbliven matolja och fett i sluten behållare (exempelvis PET-flaska) till återbruken.

Fyrverkerier och ammunition

Kontakta Polisen eller återförsäljaren av produkterna för omhändertagande av fyrverkerier, nödljus, nödraketer, sprängämnen, ammunition eller annat explosivt avfall.

Före detta livsmedel

Butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU reglerar hanteringen av så kallade animaliska biprodukter. Regleringen av animaliska biprodukter (ABP) utgår från EU-krav och syftet med regleringen är att hindra att smitta förs vidare till människor och djur. Före detta livsmedel är en ABP som ska sorteras ut från annat avfall och hanteras separat.

Förpackningsavfall och returpapper

Förpackningsavfall i form av

1. papper och kartong,
2. plast
3. metall,
4. färgat glas,
5. ofärgat glas,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1–6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1–7 till ett insamlingssystem som utföraren tillhandahåller.

Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1–7 och lämna det till ett insamlingssystem som utföraren tillhandahåller.

Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som utföraren tillhandahåller.

Grovavfall

I hushållens grundavgift ingår möjligheten att kostnadsfritt lämna grovavfall vid återbruken, där grovavfallet ska sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats. All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom Förbundets försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat mot avgift enligt avfallstaxan.

Vid beställd hämtning ska grovavfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage. Grovavfallet ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.

Grovavfallet ska vara placerat vid fastighetens infart eller på annan för hämtningsfordonet lättillgänglig plats.

Invasiva växter

Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall. Avfallet lämnas till återbruken emballerat i förslutna säckar. Se Vafabmiljös hemsida för vilka återbruk som tar emot invasiva växter.

Latrin

Insamling sker i latrinbehållare som beställs hos Vafabmiljö. Behållaren ska förslutas och vid behov göras ren på utsidan av avfallslämnare. Bortforsling av latrin beställs hos Vafabmiljö mot avgift enligt avfallstaxan.

Läkemedelsrester

Rester av läkemedel och förpackningar som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall ska lämnas till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

Matavfall

Matavfall uppkommer vid matlagning i bland annat hushåll, restauranger, storkök och utgörs av exempelvis skal och blast, teblad och kaffesump. Matavfall från hushåll ska läggas i papperspåsar tillhandahållna av Vafabmiljö. Matavfall från verksamheter ska lämnas i papperspåsar/säckar som erhålls från Vafabmiljö. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Matavfall kan även malas ner i en matavfallskvarn kopplad till en sluten tank eller avskiljare/kombisystem för pumpbart mat- och fettavfall. Sådant matavfall får inte blandas med annat avfall än fett från fettavskiljare. Regler om användning av matavfallskvarn kopplad till spillvattennätet finns i respektive kommuns ABVA. Matavfall kan även komposteras på fastigheten, se 47 § i dessa föreskrifter. För att säkerställa att matavfall sorteras rätt får utföraren genomföra regelbundna stickprovskontroller.

Restavfall

Restavfall som läggs i behållare ska läggas i påse eller annat emballage av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

Stickande och skärande avfall

Behållare för kanyler hämtas hos apotek. Fylld behållare lämnas till apotek. Övriga föremål som kan vålla skär- och sticksador (till exempel glasföremål, spikar och nålar) ska läggas i styvt skyddshölje (exempelvis en tom mjölkförpackning) innan de läggs i avfallsbehållaren. Större mängder avfall som kan ge upphov till skär- och sticksador ska paketeras för sig och betraktas som grovavfall.

Textilavfall

Textilprodukter som lämpar sig för återbruk och andrahandsförsäljning lämnas till valfri aktör eller på återbruken. Textilier för återvinning lämnas till återbruken. Textilavfall som består av strumpor eller underkläder, är möjligt, skadedjursangripet, kraftigt nedsmutsat eller trasigt på ett sådant sätt att det inte går att återvinna får sorteras som restavfall.

Trädgårds- och parkavfall

Trädgårds- och parkavfall uppstår vid normal skötsel av trädgårdar och parker och ska komposteras i första hand. Egen kompostering av trädgårdsavfall är tillåten utan anmälan. Trädgårdsavfall ska i andra hand lämnas på återbruken. Bortforsling av trädgårdsavfall kan mot avgift enligt avfallstaxan beställas av fastighetsägaren hos Vafabmiljö. För regler om eldning av trädgårdsavfall, se 46 §.

Bilaga 3 – Ansökan och anmälan om undantag från avfallsföreskrifterna

Fastighetsägare som vill ha undantag från avfallsföreskrifterna ska ansöka eller anmäla detta till tillsynsansvarig nämnd eller till Förbundet enligt tabellen nedan. Notera att alla frågor kring avfall från enskilda avlopp i Heby, hanteras av Heby kommun.

Undantag från bestämmelse	Fastighetsägaren gör anmälan om abonnemangsändring	Fastighetsägaren ansöker om undantag	Handläggs av tillsynsansvarig nämnd	Handläggs av Vafabmiljö kommunalförbund
Kompostering av matavfall (47 §)	X			X
Kompostering av latrin (48 §)		X	X	
Kompostering av slam (59 a §)		X	X	
Förlängt hämtningsintervall restavfall (49 §) (förutsätter hemkompost eller matavfallsskvarn och minsta kärstorlek)		X		X
Förlängt hämtningsintervall enskilda avloppsanläggningar (50 §)		X	X	
Delat kärl (51 §)	X			X
Gemensam hämtningsplats (52 §)	X			X
Uppehåll i hämtning av mat- och restavfall (53–54 §§)		X		X
Uppehåll i hämtning av latrin (54 §)		X		X
Uppehåll i hämtning av slam och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar (55 §)		X		X
Uppehåll i hämtning av mat- och restavfall för verksamheter (57 §)		X		X
Eget omhändertagande, mat- och restavfall samt avfall från enskilda avlopp (59 a §)		X	X	
Befrielse från hämtning av avfall (59 b §)		X	X	

Bilaga 4 – Ordlista

Abonnemang: Regelbunden avfallshämtning enligt visst schema. Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är skyldig att ha ett abonnemang. Abonnemang finns för olika typer av avfallsbehållare och hämtningsintervall.

Avfall: Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med, avser att göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallsbehållare/behållare: Kärll, container, botten tömmande behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare, sluten tank eller avskiljare/kombisystem för pumpbart matavfall eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar.

Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall där det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut eller gå till spillvattenledningen eller till separat tank eller avskiljare.

Avfallsutrymme: Byggnad eller del av byggnad avsedd för förvaring av avfallsbehållare.

Avloppsanläggning: Till exempel slamavskiljare, sluten tank, minireningsverk, förmultningstolett eller liknande.

Dispens: Befrielse från att följa viss regel.

Dragväg: Det avstånd, mätt enkel väg, kärlet behöver dras ifrån sin uppställningsplats till hämtningsfordonets uppställningsplats.

Eget omhändertagande: Fastighetsägare kan i vissa fall få ta hand om sitt avfall själv i stället för att lämna det till Vafabmiljö. Ett exempel är kompostering av latrin.

Enskilda avlopp: Avloppsanläggningar som inte är anslutna till det kommunala avlopps nätet.

Farligt avfall: Avfall som är till exempel giftigt, brandfarligt eller frätande och utgör en fara för människa och miljö. Se Bilaga 2.

Flerbostadshus: Ett bostadshus med fler än två bostadslägenheter.

Fritidsbostad/Fritidshus: Fastighet som inte bebos permanent, till exempel sommarstuga.

Grundavgift: Avfallsavgiften är uppdelad i två delar – grundavgift och rörlig avgift. Grundavgiften täcker kostnader för återbruken, men även för kundtjänst och annan administration. Skyldigheten att betala grundavgift kvarstår därför även om fastighetsinnehavare/nyttjanderättshavare har beviljats undantag enligt § 53-59a. Grundavgiften beskrivs ytterligare i gällande avfallstaxa.

Grovavfall: Skrymmande kommunalt avfall som inte utgörs av förpackningar och som på grund av sin storlek eller andra egenskaper inte ska läggas i det vanliga kärlet för restavfall.

Hämtställe för avfallsbehållare: Den plats där avfallsbehållarna är placerade.

Kommunalt avfall: Avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, dock inte avfall från tillverkning, avfall från jord- och skogsbruk, avfall från fiske, avfall från septiktankar, avloppsnät och avloppsrening, bygg- och rivningsavfall, och inte heller uttjänta bilar.

Kommunalt ansvar: Vad som är avfall under kommunalt ansvar framgår av 15 kap. 20 § miljöbalken. Det avfall som kommunen ansvarar för är:

1. kommunalt avfall,
2. avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för
 - a) hushållspillvatten, eller
 - b) spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten
3. latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och
4. bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Komplementbyggnad: Byggnad som inte används eller kan användas för bostadsändamål, kan klassas som komplementbyggnad, om de fyller samma funktion som ett förråd, uthus, garage eller dylikt. Komplementbyggnaden skall stå i nära anslutning till bostadshuset samt vara fristående. En komplementbyggnad är inte inrättad för boende. För komplementbyggnad utgår ingen grundavgift.

Kompostering: Nedbrytning av organiskt avfall med hjälp av syre och mikroorganismer.

Latrin: Innehållet i en torrtoalett, förmultningstolett eller liknande som samlas upp i en behållare.

Närboende: Fastigheter med delad fastighetsgräns, gemensam infartsväg eller liknande.

Minireningsverk: Typ av reningsanläggning för enskilda avlopp. Tekniken som används för rening är i princip densamma som i större kommunala reningsverk, det vill säga sedimentering, biologisk rening och kemisk fällning. Det finns även minireningsverk med enbart biologisk rening och enbart kemisk rening.

Nyttjanderättshavare: Den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarebegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastigheten.

Permanentboende/permanentbostad: Bostad som är avsedd för stadigvarande boende.

Producentansvar: Skyldighet för producent att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas. Producentansvar gäller exempelvis för däck.

Samlokaliserad verksamhet: En verksamhet som delar behållare för hantering av avfall med hushåll på eller i anslutning till en fastighet.

Slam: Biologiska partiklar i vatten från till exempel slamavskiljare, slutna tankar och fettavskiljare.

Småhus: byggnad som taxeras som småhus i fastighetstaxeringen, exempelvis villor, radhus, kedjehus, parhus och fritidshus.

Undantag: De fall då föreskrifterna inte tillämpas. Förutsättningarna för undantag ska finnas i avfallsföreskrifterna.

Uppställningsplats för hämtningsfordonet: Plats där hämtningsfordonet stannar när avfallet ska hämtas och lastas i fordonet.

Verksamhet: Till verksamheter räknas organisationer, företag, kommunala verksamheter med flera (ej hushåll, d.v.s. privatpersoner som genererar avfall utan att det görs inom ramen för en yrkesmässig verksamhet eller föreningsverksamhet).

Återanvändning: Produkter eller komponenter används en andra gång i samma syfte för vilket de ursprungligen var avsedda i stället för att kasseras.

Återvinning: Tillvaratagande av material från avfall som kan användas vid tillverkning av nya produkter, så kallad materialåtervinning. Förbränning av avfall är energiåtervinning.

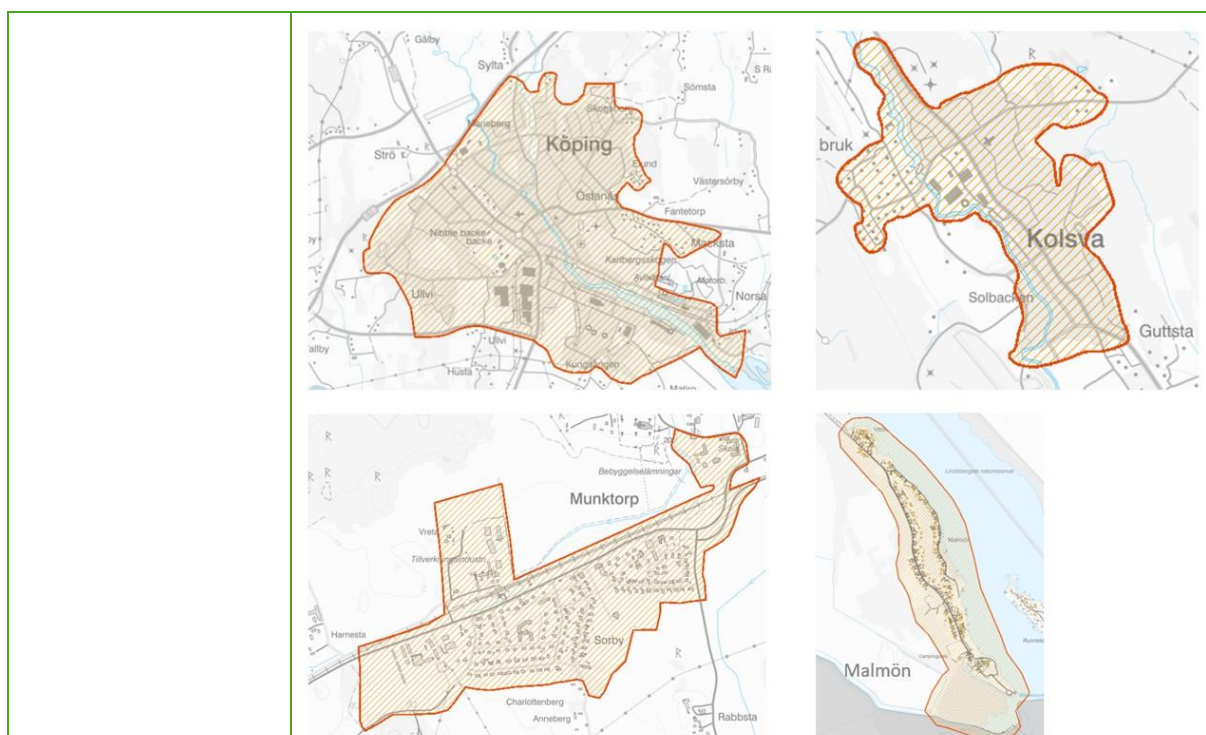
Återbruk/återvinningscentral (ÅVC):

En stationär eller mobil central där hushåll och verksamheter kan lämna grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall och annat avfall. Anvisningar från personalen samt skyltar visar var avfallet ska lämnas.

Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsställe där förpackningar och tidningar lämnas.

Bilaga 5 – Eldningsbegränsningar för trädgårds- och parkavfall

Kommun	Eldningsbegränsning
Arboga	Inom Arboga stadskärna får det aldrig eldas. I tätorterna i Arboga, Götlunda och Medåker är eldning endast tillåten 30:e april. Inom övriga delar av kommunen får eldning ske året runt. Då avses eldning av torrt trädgårdsavfall (kvistar, ris och grenar).
Enköping	Ingen ytterligare begränsning.
Fagersta	Ingen ytterligare begränsning.
Hallstahammar	Eldning inom detaljplanelagt område är endast tillåtet under perioden 1 oktober - 30 april.
Heby	Eldning av trädgårdsavfall är tillåten inom detaljplanelagt område under vecka 16–18 (vår) och vecka 40–44 (höst). Utanför detaljplanelagt område är eldning av trädgårdsavfall tillåten året runt. Om generellt eldningsförbud utfärdats då eldning annars är tillåten, kan räddningstjänsten bestämma en annan tid då eldning tillåts.
Kungsör	Inom tätorterna Kungsör och Valskog är eldning endast tillåten 30:e april. Inom övriga kommunen, dvs. landsbygd, får eldning ske året runt. Då avses eldning av torrt trädgårdsavfall (kvistar, ris och grenar).
Köping	I tätorterna Köping, Kolsva, Munktorp och på Malmön är eldning av torrt trädgårdsavfall endast tillåten 30 april (figur 1). Inom övriga delar av kommunen får eldning av torrt trädgårdsavfall ske året runt om det inte stör grannar. Fastighetsinnehavaren får elda avfallet om <ul style="list-style-type: none"> • avfallet har producerats på fastigheten eller på närliggande fastigheter, • eldning är en lämplig hantering, • eldningen sker i mindre omfattning och på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i närområdet, och • eldningen inte strider mot föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av 1 e § avfallsförordningen.

Figur 1. Karta över områden där eldning av torrt park- och trädgårdsavfall endast är tillåtet under 30 april.

Norberg	Ingen ytterligare begränsning.
Sala	Eldning av trädgårdsavfall är tillåten inom detaljplanelagt område under vecka 16–18 (vår) och vecka 40–42 (höst). Utanför detaljplanelagt område är eldning av trädgårdsavfall tillåten året runt. Om generellt eldningsförbud utfärdats då eldning annars är tillåten, kan räddningstjänsten bestämma en annan tid då eldning tillåts.
Skinnskatteberg	Ingen ytterligare begränsning.
Surahammar	Eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom områden med detaljplan är förbjuden under tiden 1 april – 30 september med undantag för Valborgsmässoeld. Övrig tid av året får eldning inom sådana områden ske endast av torrt trädgårdsavfall som inte utnyttjas för kompostering om det kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår. Eldning får aldrig ske i strid mot gällande brandföreskrifter.
Västerås	Eldning av löv, kvistar och annat torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering är, inom områden med detaljplan, endast tillåten under veckorna 16 - 18 samt 40 - 42. Eldning är endast tillåten om den kan ske utan att väsentlig olägenhet uppstår för människors hälsa och inte strider mot renhållnings- eller brandföreskrifter. Om brandförsvaret utfärdar

	generellt eldningsförbud under de veckor eldning annars är tillåten får miljö- och hälsoskydds nämnden medge eldning under annan tid.
--	---

Om oss

Vafabmiljö är ett kommunalförbund bildat av Heby, Enköping och alla kommuner i Västmanland. Vi arbetar med avfallshantering på ett sätt som är långsiktigt och hållbart. Våra mål är att avfallsmängderna ska minska och att avfallet ska ses som en resurs. Allt ska återanvändas eller återvinnas så långt det bara är möjligt. Genom att dela med oss av vår kunskap och erbjuda bra lösningar vill vi ge dig förutsättningar att vara med och skapa en hållbar framtid. Tillsammans kan vi rädda världen lite varje dag, brukar vi säga.

Postadress: Box 140, 721 05 Västerås
Besöksadress: Gasverksgatan 7, 721 30 Västerås
Organisationsnummer: 222000–3129
021-39 35 00
info@vafabmiljo.se
vafabmiljo.se

VMKF § 98

Diarienummer 2025/356-VMKF

Revidering av avfallsföreskrifter

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

1. att i förslaget till föreskrifter genomföra följande redaktionella ändringar:
 - i 1 § ändra "föreskrifter för avfallshantering" till "avfallsföreskrifter"
 - i 2 § 1 pkt. c) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
 - i 2 § 1 pkt. i) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
2. att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande.
3. att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Ärendebeskrivning

En revidering av avfallsföreskrifterna har genomförts för att de ska stämma överens med aktuella och kommande lagändringar. Den huvudsakliga förändringen är den nytillkomna bilagan som innefattar begränsningarna för respektive kommun vid eldning av park- och trädgårdsavfall. Övriga ändringar innefattar bland annat förändringar vid insamling av förpackningar, textil, asbest och matavfall. Föreskrifterna har även uppdaterats med avseende på lagrumshänvisningar och begrepp.

Vafabmiljö har från den 2 oktober till den 18 november 2025 haft det framtagna förslaget på föreskrifter på utställning via sin hemsida enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samrådsperioden och möjligheten att lämna synpunkter har även annonserats via medlemskommunernas egna hemsidor. Ett remissutskick med motsvarande information har även gjorts till relevanta aktörer som bedömts ha ett särskilt intresse i frågan. Medlemskommunerna erbjöds möjligheten att ha fysiska samrådsträffar. Kungsör tackade ja och ett fysiskt samråd hölls därför på Kungsörs bibliotek.

Synpunkter har inkommit från både privatpersoner, fastighetsbolag och medlemskommunerna. De inkomna synpunkterna har sammanställts och avfallsföreskrifterna har där så varit lämpligt bearbetats utifrån dessa. Under samrådsperioden skedde även en intern granskning hos Vafabmiljö vilket föranledde vissa ytterligare ändringar. Det slutgiltiga förslaget skickas vidare till medlemskommunerna för att sedan godkännas av respektive kommunfullmäktige. Då Heby kommun inte har överlämnat ansvaret för avfall från enskilda avloppsanläggningar till förbundet, har en anpassad version med hänvisning till kommunens egna slamföreskrifter, istället för den gemensamma skrivningen, tagits fram. I övrigt överensstämmer föreskrifternas innehåll.

Justerares signaturer	Utdragsbestyrkande
-----------------------	--------------------

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund föreslås besluta

1. att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande
2. att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar att direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

1. att i förslaget till föreskrifter genomföra följande redaktionella ändringar:
 - i 1 § ändra "föreskrifter för avfallshantering" till "avfallsföreskrifter"
 - i 2 § 1 pkt. c) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
 - i 2 § 1 pkt. i) flytta laghänvisningen till direkt efter det definierade begreppet
2. att till Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner överlämna de reviderade avfallsföreskrifterna för dessa kommuner för antagande.
3. att till Heby kommun överlämna de för Heby kommun anpassade reviderade avfallsföreskrifterna för antagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-11-20

Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund för Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner

Reviderade avfallsföreskrifter för Vafabmiljö kommunalförbund för Heby kommun

Samrådsredogörelse för revidering av avfallsföreskrifterna

Remissmissiv

Kopia till

Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun

Justerares signaturer	Utdragsbestyrkande
-----------------------	--------------------

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Sida
1 (2)

§ 21 Revidering av OPF-KL18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda)

Diarienummer KS 2024/417

Beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige beslutar att anta bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda (OPF-KR 25) och att dessa ska gälla från och med den 1 april 2026.

Sammanfattning

Sveriges kommuner och Regioner (SKR) har beslutat om revidering av regelverket OPF-KL 18, vilket nu ersätts av OPF-KR 25 - Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda. Revideringen innebär främst att pensionsavgifterna i § 5 anpassas till nivåerna i tjänstepensionsavtalet AKAP-KR, vilket innebär 6% respektive 31,5 % beroende på inkomstnivå.

Det nya regelverket OPF-KR 25 innehåller fortsatt bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda enligt 4 kap. 1 § kommunallagen. Regelverket antas lokalt av fullmäktige och gäller från och med den tidpunkt som beslutas.

SKR:s styrelse har även beslutat att under perioden 2025-01-01 till 2025-10-01 genomföra en översyn av hela regelverket i dialog med medlemmarna.

Förändringar i korthet:

- Regelverket byter namn till OPF-KR 25.
- Pensionsavgifter enligt § 5, höjs till 6 % upp till 7,5 IBB och 31,5 % över 7,5 IBB.
- Mindre redaktionella justeringar har gjorts.

Överläggning

Under mötet lyfts problematiken med att datera beslutet bakåt i tiden enligt förslaget. Beslutet föreslås därför gälla från och med den 1 april 2026 i stället för 1 januari 2025. Samtliga ledamöter ställer sig bakom den föreslagna ändringen.

Beslutsunderlag

KSF tjänsteskrivelse 2026-01-09 Revidering av OPF-KL18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda)

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Regelverk OPF-KR 25 - omställningsstöd och pension för förtroendevalda

Skickas till
HR-avdelningen

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
-----------------------------	---------------------------

2024-10-31

Kommunstyrelserna
Regionstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Revidering av OPF-KL18 med nytt namn OPF-KR 25 (omställningsstöd och pension för förtroendevalda)

Ärendenr: SKR2024/01212

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 18 oktober 2024 beslutat

att anta föreslagna revideringar i OPF-KL18 gällande § 5 pensionsavgifter,

att det reviderade regelverket byter namn till OPF-KR 25,

att informera samtliga kommuner och regioner om ändringarna,

att uppdra åt kansliet att under perioden 2025-01-01-2025-10-01 se över regelverket i dess helhet och identifiera om det föreligger behov av andra eventuella förändringar. Översynen ska ske i dialog med medlemmarna.

Sammanfattning

Paragraf 5 i OPF-KL18 revideras för att följa samma nivå för pensionsavgifter som tjänstepensionsavtalet AKAP-KR och byta namn till OPF-KR 25.

Ärendebeskrivning

SKR (och tidigare Kommunförbundet och Landstingsförbundet) har genom åren haft ett förslag på standardregelverk för förtroendevaldas pensioner m.m. för lokalt antagande. Regelverken har haft olika benämningar, och anpassats utifrån ändrade förutsättningar i omvärlden.

Sedan 2014 benämns SKRs regelverk **OPF** – förslag till **bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda**. En bärande tanke med OPF är att bestämmelserna ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och därmed har bestämmelserna i möjligaste mån anpassats till

de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Dåvarande SKL:s styrelse beslöt i § 157/2018-09-14 att anta OPF-KL 18. Nivån för pensionsavgift följde dåvarande tjänstepensionsavtal AKAP-KL.

Sedan den 1 januari 2023 gäller pensionsavtalet AKAP-KR för anställda inom kommuner och regioner. Det helt avgiftsbestämda pensionsavtalet har pensionsavsättningar om 6 % respektive 31,5 %, vilket är högre än föreliggande avgiftsnivåer i OPF.

Kansliet ska under perioden 2025-01-01-2025-10-01 se över regelverket i dess helhet och identifiera om det föreligger behov av andra eventuella förändringar. Översynen ska ske i dialog med medlemmarna.

Ett antal mindre justeringar av redaktionell karaktär har också gjorts.

Regelverket redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

2024-10-09

Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 25)

Allmänt om bestämmelserna

OPF-KR 25 innehåller omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. OPF-KR 25 antas lokalt av fullmäktige inom kommun, region eller kommunalförbund.

OPF-KR 25 indelas i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser
 - Lokal pensionsmyndighet
 - Ändringar av och tillägg till bestämmelserna
2. Omställningsstöd
 - Aktiva omställningsinsatser
 - Ekonomiskt omställningsstöd
 - Förlängt ekonomiskt omställningsstöd
3. Pensionsbestämmelser
 - Avgiftsbestämd pensionsbehållning
 - Sjukpension
 - Efterlevandeskydd
4. Familjeskydd

Kapitel 1

Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KR 25 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 25.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Förtroendevald är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Kapitel 2

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder när han eller hon lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun, region och kommunalförbund har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a-10 c §§ SFB .

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a-10 c §§ SFB.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med förvärvsinkomster eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst enligt ovan, kan pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp, motsvarande den inkomst som kan anses vara skälig.

Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges.

Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har förtroendevald erhållit omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd obehörigen eller med för högt belopp genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har förtroendevald i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska det för mycket utbetalda beloppet återbetalas. Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från efterkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas för förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd ålderspension
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt §§ 4 – 9.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid som under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller

föräldraledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap. 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid med sammanlagt minst 40 procent av heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB.

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före den förtroendevalde beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Från och med 2019 uppräknas nivån 200 kr årligen med förändringen av inkomstbasbeloppet.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, dvs pensionsbehållningen enligt § 6, sker månadsvis, livsvarigt, tidigast från den tidpunkt den förtroendevalde kan få allmän pension utbetalad och i övrigt enligt överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten.

Ansökan om avgiftsbestämd ålderspension ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pension utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Avgiftsbestämd ålderspension kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal.

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KR 25 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar.

Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen, och
- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna

- b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make, maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionsyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp det år dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Sida
1 (2)

§ 23 Samverkan Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och Skinnskattebergs kommun

Diarienummer KS 2025/481

Beslut

Kommunstyrelsens förslag: Kommunfullmäktige beslutar att godkänna samverkansavtal mellan Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och Skinnskattebergs kommun för perioden 1 maj 2026 till och med 31 december 2026. Enligt offerten utgår en ersättning om 500 tkr för detta, beräknat på helår.

Beslutet gäller under förutsättning att Skinnskattebergs kommuns överförmyndarverksamhet från och med den 1 januari 2027 ingår i Västra Mälardalens Överförmyndarverksamhet samt att övriga medlemskommuner fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för överförmyndarverksamheten i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar. Skinnskattebergs kommun har ställt fråga om att ingå samverkansavtal med Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd efter att offert har lämnats till kommunen.

De kommuner som idag samverkar behöver godkänna samverkan för att detta ska kunna ske. Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd motiverar sitt beslut med att samverkan mellan kommuner avseende överförmyndarverksamhet skapar möjlighet att stärka rättssäkerheten, kontinuiteten och ekonomin.

Förslaget bygger på att Skinnskatteberg har för avsikt att vilja bli fullvärdiga medlemmar från och med verksamhetsåret 2027, en fråga som i så fall hanteras senare under 2026.

Processen för förslaget har dragit ut på tiden, vilket möjliggör en samverkan först från och med 1 maj då samtliga medlemskommuner har hunnit behandla frågan i sina respektive fullmäktige.

Jäv

Linda Söder Jonsson (S) anmäler jäv och deltar inte i beslutet.

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

Kungsörs kommun

Dokumenttyp
Protokollsutdrag
Beslutande organ
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum
2026-02-23

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag från ÖFN 20260120
Tjänsteskrivelse ÖFN
KSF tjänsteskrivelse 2026-02-04

Skickas till

Överförmyndarnämnden
Övriga medlemskommuner
Skinnskattebergs kommun

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	--------------------

2025-12-15

Lorenzo Diaz Zamora, Enhetschef
0221-253 76
lorenzo.diazzamora@koping.se

Samverkan Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och Skinnskattebergs kommun

Förslag till beslut

Att Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ingår samverkansavtal med Skinnskattebergs kommun gällande överförmyndarverksamhet.

Samverkansavtalet ingås mot en ersättning på 500 000 kr för verksamhetsår 2026 och under förutsättning att Skinnskattebergs kommuns överförmyndarverksamhet från och med 1 januari 2027 ingår i Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd.

Ärendebeskrivning

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för överförmyndarverksamheten i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning. Skinnskattebergs kommun har initierat förfrågan att ingå samverkansavtal med Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och offert har lämnats till kommunen. Skinnskattebergs kommun har därefter beslutat om att ingå samverkansavtal med Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd. Nu är det aktuellt för kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar att behandla frågan. Samverkan mellan kommuner avseende överförmyndarverksamhet skapar möjlighet att stärka rättssäkerheten, kontinuiteten och ekonomin. Det finns därför skäl att ingå samverkansavtal mellan parterna.

Beslutsunderlag

- Offert
- Beslut Skinnskattebergs kommun
- Beslut Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd

§9**Samverkan Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och Skinnskattebergs kommun**

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för överförmyndarverksamheten i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning. Skinnskattebergs kommun har initierat förfrågan att ingå samverkansavtal med Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och offert har lämnats till kommunen. Skinnskattebergs kommun har därefter beslutat om att ingå samverkansavtal med Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd. Nu är det aktuellt för kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar att behandla frågan. Samverkan mellan kommuner avseende överförmyndarverksamhet skapar möjlighet att stärka rättssäkerheten, kontinuiteten och ekonomin. Det finns därför skäl att ingå samverkansavtal mellan parterna.

Beslut

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd beslutar

att

föreslå till kommunfullmäktige i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar att Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ingår samverkansavtal med Skinnskattebergs kommun gällande överförmyndarverksamhet.

Samverkansavtalet ingås mot en ersättning på 500 000 kr för verksamhetsår 2026 och under förutsättning att Skinnskattebergs kommuns överförmyndarverksamhet från och med 1 januari 2027 ingår i Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd.

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd

Samverkan Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och Skinnskattebergs kommun

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för överförmyndarverksamheten i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning.

Mot en ersättning på 500 000 kr för verksamhetsår 2026 offereras att Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för Skinnskattebergs kommuns överförmyndarverksamhet enligt gällande lagstiftning.

I ersättningen ingår:

- Tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare (ställföreträdare)
- Utredningar om behov av ställföreträdare
- Rekrytering av ställföreträdare
- Utbildningar för ställföreträdare
- Personalkostnader
- Lokalhyra
- Närarkiv
- Ärendehanteringssystem med digitala tjänster och löneintegration
- Juridisk rådgivning
- Kostnader i samband övertagande av ärenden
- Övriga för kontor förekommande kostnader, såsom dator, telefon, porto, databaser med mera

I ersättningen ingår inte kostnader för:

- Skinnskattebergs Överförmyndarnämnd
- Arvoden till ställföreträdare

De kostnaderna ersätts av Skinnskattebergs kommun.

Offerten gäller under förutsättning att Skinnskattebergs kommuns överförmyndarverksamhet från och med 1 januari 2027 ingår i Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd och i samband med det sker revidering av kostnader.

Om ni har några frågor är ni välkomna att höra av er till oss.

Carl-Inge Westberg
Ordförande
Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd

Lorenzo Diaz Zamora
Enhetschef
Västra Mälardalens Överförmyndarkansli